

PRZECIWIANIE (12) *sb n*

Pierwsze e oraz a jasne; końcowe e z tekstów nie oznaczających é oraz -é.

sg *N* przeciwiiani(e) (6). ◇ *G* przeciwiianią (1). ◇ *A* przeciwiiani(e) (2). ◇ *I* przeciwianim (1), [przeciwiiani(e)m]. ◇ *L* przeciwianiu (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. s.v. przeciwzić się.

I. Rzeczownik od „przeciwzić się” (8) :

1. *Sprzeciwianie się; contradictio HistAl; collisio, collisus, protervitas, repugnantia Mącz (6) :* Repugnantia, Przeciwiianie/ Odmawianie/ Przeciwność. *Mącz* 330c, 327c.

Wyrażenie: »przeciwianie jedno drugiemu« (1): *Collisus, et collisio* Otrącenie/ przeciwiianie yedno drugiemu. *Mącz* 182c.

Wyrażenia przyimkowe: »krom przeciwiiania« = *sine contradictione HistAl (1)*: potym ftámntąd iechał [Aleksander] do Sáwiniey/ która krom żadnego przeciwiiania poddała sie mu. *HistAl D*.

»z przeciwianim« = *niechętnie (1)*:

~ *Szereg:* »po niewoli i z przeciwianim« (1): á zász/ ktorzy poniewoli y z przeciwiianim taką mękę cierpią/ wśzyttek pożytek Dołyć wczynienia tracą *KuczbKat* 225. ~

Przen [czego czemu] (1) : [grzech pierworodny nie jest uczynek człowieczy] nyeyeft też zarazenye wrzedlyue wczyele bo grzech wfamey dułly byua Nyeyefth też ono przeczyuyanye śmyflow rozumouy/ [...] ale yeft ftradanye śprawyedlyuołszy pyeruorodney *PatKaz I* 16v.

2. *Rywalizowanie, konkurowanie [komu] (2) :*

Wyrażenie: »przeciwianie jedni drugim« (1): á káždy sie przypodobác chce ieden drugiemu/ *est enim genus hominum/ qui se primos omnium rerum esse uolunt/* á theż iuż w thym przeciwiianiu iedni drugim/ iákom wyłzey pomienił/ domy Páńskie Rycerskie sie wyciągnęły *MycPrz II B2*.

Przen (1) :

Wyrażenie: »sobie przeciwianie« (1): Wyftáwá nie wftanie w pićiu y w iedzeniu/ W onych zbytnich pułmiłkach łobie przeciwiianiu. *MycPrz I B2*.

II. W znaczeniu podstawowym (4) :

1. *Spór, kłótnia, niezgoda; contradictio Mącz, Vulg; contentio Mącz (3) :* Contentio, Spórą/ zwádą/ przeciwiianie. *Mącz* 444c, 87b; [Glosy III nr 102/16].

Szereg: »złoć i przeciwianie« (1): Potręć [lege: potrać] panie rozdział ięzyki gich [nieprzyjaciół i grzeszników], bos widział złoć y przeciwianie [iniquitatem, et contradictionem Vulg Ps 54/10] w miełcie *TarDuch A4v*.

2. *Powód do kłótni, sporu (1) :* Położyłes nas łąfiadom nałzym na przeciwiianie [posuisti nos in contradictionem vicis nostris] *WróbŻołt* 79/7.

3. [Wyrażenie: »trąbienie z przeciwianiem« = przerywany dźwięk trąby: Ieśliżeby dłuźlze trąbienie z przeciwiianiem włyłzeli [Si autem prolixior atque concisus clangor increpuerit]/ rułzą sie z mieyłcá z łwymy namioty *Leop 1577 Num* 10/5 (Linde s.v. przeciwzić się).]

Synonimy: **I.1.** odmawianie, otrącenie, przeczka; **II.1.** kłótnia, spieranie, spieranie się, spor, spora, sporka, sprzeczanie się, wspora, zwada.

Cf **PRZECIWIAC SIĘ**

